

Varsinais-Suomen elinkeino-,
liikenne- ja ympäristökeskus
kirjaamo.varsinais-suomi@ely-keskus.fi

Viite Lausuntopyyntöne 6.2.2020, VARELY/501/2020

Aihe BIOENERGO OY, BOKONVERSIOLAITOKSEN YVA-OHJELMA, PORI

Varsinais-Suomen ELY-keskus on pyytänyt Satakunnan Museon lausuntoa BioEnergo Oy:n Meri-Porin Kaanaankorven teollisuusalueelle suunnitteleman puuraaka-aineen konversiolaitoksen ympäristönvaikutusten arviointiohjelmasta. Suunniteltava laitos tuottaa metsäteollisuuden ja sahojen puujätteestä kuten sahanpurusta ja puuhakkeesta biopolttoaineita ja muita sivutuotteita. Hanke vastaa uusiutuvien liikennepolttoaineiden lisäystavoitteisiin ja vähentää osaltaan hiilidioksidipäästöjä. YVA-menettelyssä arvioidaan hankevaihtoehtoja VE0 (hanketta ei toteuteta), VE1 ja VE2. Vaihtoehdossa 1 ja 2 hankealue ja toiminnot ovat muuten yhtenevät, mutta tuotettavan lingiin käsittelyssä on eroja.

Hankkeen sijoituspaikka on Kaanaankorven teollisuusalue ja hankealue on laajuudeltaan 10 ha. Sijoitusalueella ja sen ympäristössä on ollut pitkään teollista toimintaa.

Kulttuuriympäristö ja rakennusperintö

Kuten arviointiohjelmasta käy ilmi, sijoittuu Bioenergon hankealue olemassa olevaan teollisuusympäristöön. Siksi hankkeella ei oleteta olevan merkittäviä maisemavaikutuksia (s. 82). YVA-ohjelmasta ei kuitenkaan käy ilmi, millaista rakentamista alueelle suunnitellaan, eikä mahdollisia maisemavaikutuksia sikäli ole mahdollista toistaiseksi arvioida. Hankealueen välittömään läheisyyteen sijoittuu kuitenkin Yyterin valtakunnallisesti arvokas maisema-alue (vma), esitetty uusi Kokemäenjokilaakson valtakunnallisesti arvokas maisema-alue (vma-e) sekä Pihlavan huvila-alue -niminen valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö (kh1). Lähimmät, yli 100-vuotiaat huvilarakennukset sijaitsevat välittömästi nykyisen tehdasalueen läjitysalueen itäpuolella.

Tiedot valtakunnallisesti arvokkaista kulttuuriympäristöistä ja maisemista löytyvät helpoimmin 1.7.2019 voimaan tulleesta Satakunnan vaihemaakuntakaavasta 2, Museoviraston www.rky.fi -sivustolta sekä valtakunnallisesta maisema-

alueinventoinnista, joka toteutettiin Satakunnan osalta vuosina 2012-14. Viimeksi mainitun selvityksen tiedot on julkaistu raporttina Varsinais-Suomen ELY-keskuksen julkaisuna vuonna 2014 (*Maaseudun kulttuurimaisemat ja maisemanähtävyydet. Ehdotus Satakunnan ja Varsinais-Suomen arvokkaiksi maisema-alueiksi 2014. Jenny Alatalo ja Marie Nyman. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, raportteja 75/2014.*). Viimeksi mainittu on kulttuuriympäristön ja maiseman osalta ainoa lähde, jota arviointiohjelmassa on käytetty.

Arviointiohjelman kappaleessa 8.1.3 käsitellään kaavatilannetta, mutta kaikkien kaavatasojen osalta erittäin suppeasti, vain itse hankealueen osalta. YVA-selostuksessa ko. kappaleessa tuleekin käsitellä kaavatilanne myös hankealueen ympäristön osalta. Lisäksi YVA-selostukseen tulisi lisätä kappale valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista ja käsitellä myös siinä valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin kuuluvat valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet ja valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt.

Kappaleessa 8.5 käsitellään maisemaa ja kulttuuriympäristöä, mutta jossain määrin virheellisesti, sekavasti ja puutteellisesti ilmeisestikin johtuen lähdetietojen kapeudesta. Kappaleessa on ilmeisestikin käytetty lähteenä ainoastaan edellä mainitun maisema-alueinventoinnin raporttia. Lähteenä tulisi käyttää myös ainakin Museoviraston RKY-sivustoa (mainittu edellä) sekä maakunnallista Satakunnan rakennusperintö 2005 -inventointia, jonka tiedot on julkaistu kirjassa *Satakunnan kulttuuriympäristöt eilen, tänään, huomenna. Toim. Niina Uusi-Seppä. Satakunnan Museon julkaisuja 19/2012*. Nyt kappaleesta 8.5.1 Maisema, puuttuvat kokonaan mm. tiedot ehdotetusta, uudesta Kokemäenjokilaakson valtakunnallisesti arvokkaasta maisema-alueesta, joka ulottuu lähelle hankealuetta.

Paikallisesti merkittävän kulttuuriympäristöjen osalta on lisäksi syytä todeta, että tehdään lähialueilla, kuten Kaanaan ja Yyterin asuinalueilla ei ole toteutettu paikallisen tason rakennusinventointeja, eikä rakennetusta kulttuuriympäristöstä ole siten saatavissa kattavia tietoja.

Maisemaa ja kulttuuriperintöä koskevan arvioinnin osalta tulee arviointiselostuksessa käsitellä hankkeen mahdolliset vaikutukset vähintäänkin edellä mainittuihin, viereisiin valtakunnallisesti arvokkaisiin maisema-alueisiin ja rakennettuun kulttuuriympäristöön. Kyseeseen tulevat sekä hankkeen maisema-että mahdolliset meluvaikutukset, joilla on merkitystä aktiivisessa käytössä olevien alueiden arvojen säilymisen kannalta. Ajatellusta, yleisesti käytetystä vaikutusten merkittävyyden arviointitavasta museolla ei ole huomautettavaa. Siinä tulee kuitenkin huomioida myös mahdolliset maisemavaikutukset. Mikäli hankkeeseen

tulee sisältymään korkeaa rakentamista, tulee rakennusten näkyvyyttä lähialueen arvokkaisiin kulttuuriympäristöihin havainnollistaa. Ajatellun tarkastelualueen laajuutta (2 kilometrin säde) museo pitää riittävänä.

Arkeologinen perintö

Hankealueella ei ole muinaismuistolain (295/63) rauhoittamia kiinteitä muinaisjäännöksiä. Lähimmät muinaisjäännökset, Kulmalanmäen I maailmansodan aikaiset puolustusvarustukset (muinaisjäännösrekisterissä tunnuksella 1000023065), sijaitsevat n. 200 m hankealueesta etelään. Arviointiohjelman sivulla 63 on esitetty kartalla lähialueen muinaisjäännökset. Nykytilan kuvaukseen kappaleeseen 8.5.2. Kulttuuriympäristö olisi hyvä lisätä myös lähimpien muinaisjäännösten rekisteritunnukset.

Vaikutuksia arkeologiseen kulttuuriperintöön tullaan ohjelman mukaan arvioimaan olemassa olevien selvitysten ja muinaisjäännösrekisterin perustella. Satakunnan Museo pitää tätä arkeologisen kulttuuriperinnön osalta riittävänä menettelynä hankealueen sijainnin ja nykyisen maankäytön vuoksi.

Satakunnan Museo

Museonjohtaja Juhani Ruohonen

Tutkija Liisa Nummelin

Arkeologi Leena Koivisto

Tiedoksi

Varsinais-Suomen ELY-keskus/Päivi Valkama
Satakuntaliitto/kirjaamo, Susanna Roslöf, Niina Uusi-Seppä
Museovirasto/kirjaamo

Tämä asiakirja on hyväksytty sähköisesti Porin kaupungin asianhallintajärjestelmässä